

SKEMŲ SOCIALINĖS GLOBOS NAMŲ

REGULIAVIMO APSKAITOS SISTEMOS LAISVOS FORMOS APRAŠAS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Skemų socialinės globos namai (toliau – įstaiga) – užtikrinanti nepertraukiamas, patikimas ir kokybiškas vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo paslaugas vartotojams ir abonentams mažiausiomis išlaidomis, darant mažiausią poveikį aplinkai. Reguluojama veikla yra geriamojo vandens tiekimas ir nuotekų tvarkymas bei atsiskaitomųjų apskaitos prietaisų priežiūra ir vartotojų aptarnavimas. Nereguluojama veikla - visa Reguluojančiosios institucijos nereguluojama veikla. Skemų socialinės globos namai yra biudžetinė įstaiga, kurios paskirtis užtikrinti socialinę globą žmonėms, negalintiems savarankiškai gyventi ir kuriems reikalinga nuolatinė specialistų priežiūra. Įstaiga veikia vadovaudamasi Lietuvos Respublikos biudžetinių įstaigų įstatymu ir vykdo veiklą numatytą įstaigos įstatuose ir neprieštaraujančią įstatymams. Buhalterinė apskaita įstaigoje tvarkoma vadovaujantis patvirtinta apskaitos politika, Lietuvos Respublikos buhalterinės apskaitos įstatymu, Lietuvos Respublikos viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymu bei kitais Lietuvos Respublikos įstatymais, Lietuvos Respublikos vyriausybės nutarimais, Viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standartai (VSAFAS) ir kitais teisės aktais. Buhalterinę apskaitą įstaigoje organizuoja ir vykdo Buhalterinės apskaitos padalinys.

2. Reguliavimo apskaita Įstaigoje tvarkoma, atsižvelgiant į įstaigos veiklos specifiką, remiantis buhalterinės apskaitos duomenimis ir vadovaujantis Geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo veiklą reglamentuojančiais teisės aktais, Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos (toliau – Komisija) nutarimais, metodiniais nurodymais, įsakymais.

3. RAS aprašas parengtas vadovaujantis Geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo bei paviršinių nuotekų tvarkymo paslaugų kainų nustatymo metodika, patvirtinta Komisijos 2006 m. gruodžio 21 d. nutarimu Nr. 03-92 „Dėl Geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo paslaugų kainų nustatymo metodikos“ (toliau – Metodika). RAS aprašo tikslas – atskleisti Įstaigos reguliavimo (apskaitos atskyrimo ir sąnaudų paskirstymo) apskaitoje naudojamus principus, metodus ir tvarkas, atliekant apskaitos atskyrimą ir sąnaudų paskirstymą.

II SKYRIUS REGULIAVIMO APSKAITOS ATSKYRIMO TVARKA

4. Įstaiga, kurios finansiniai metai yra kalendoriniai metai, įgyvendindama apskaitos atskyrimą, vadovaujasi šiais principais:

5.1. priežastingumo – ataskaitinio laikotarpio pajamas, sąnaudas, turtą ir įsipareigojimus tiesiogiai arba netiesiogiai paskirsto verslo vienetams ir paslaugoms atitinkamai pagal veiklas, kurios nulėmė tų pajamų uždirbimą, sąnaudų atsiradimą, turto įsigijimą ar įsipareigojimų atsiradimą;

5.2. kaupimo – ataskaitinio laikotarpio pajamas ir sąnaudas įtraukia į reguliavimo apskaitos sistemą ir paskirsto verslo vienetams ir paslaugoms, vadovaudamasi pajamų uždirbimo faktų ir neatsižvelgdama į pinigų gavimo ir išmokėjimo faktą;

5.3. objektyvumo – per ataskaitinį laikotarpį uždirbtų pajamų, patirtų sąnaudų, turto ir įsipareigojimų paskirstymą verslo vienetams ir paslaugoms atlieka nesiekdama iškreipti bet kurios paslaugos ar verslo vieneto ataskaitinio laikotarpio rezultatų;

5.4. pastovumo - skirtingais ataskaitiniais laikotarpiais taikoma ta pati Reguluojamos apskaitos sistema, išskyrus atvejus, kai:

5.4.1. dėl įvykusių reikšmingų įvykių ar aplinkybių reikia naudojamos reguliavimo apskaitos sistemos loginių pakeitimų;

5.4.2. reguliuojančioji institucija reikalauja pakeisti taikomą Reguliavimo apskaitos sistemą, kai ši neatitinka galiojančių teisės aktų reikalavimų;

5.5. skaidrumo – ataskaitinio laikotarpio pajamų, sąnaudų, turto ir išipareigojimų paskirstymą verslo vienetams ir paslaugoms atlieka taip, kad ataskaitinio laikotarpio suvestinėse būtų galima aiškiai, skaidriai nustatyti pajamas, sąnaudas, turtą ir išipareigojimus pagal verslo vienetus ir paslaugas;

5.6. naudingumo – rengiama tokia Reguliavimo apskaitos sistema, kurios teikiama informacija būtų išsami, tinkama naudoti ir suprantama tos informacijos gavėjams tiek Bendrovės viduje, tiek už jos ribų;

5.7. patikimumo – pateikiama informacija tiksliai atspindėtų finansinę būklę, joje nebūtų reikšmingų klaidų ir nukrypimų nuo teisės aktų reikalavimų.

6. Buhalterinė apskaita Įstaigoje tvarkoma naudojant buhalterinės apskaitos programas: „Labbis“.

7. Reguliavimo apskaitoje naudojama visa buhalterinės apskaitos informacija.

8. Buhalterinėje apskaitoje naudojamas veiklos poreikiams pritaikytas sąskaitų planas (Priedas Nr. 1), kuris leidžia Įstaigai įgyvendinti metodikos reikalavimus apskaitos atskyrimo srityje.

9. Apskaitos atskyrimas vykdomas ataskaitinio laikotarpio pajamas, sąnaudas ir ilgalaikį turtą paskirstant pagal šiuos verslo vienetus:

9.1. geriamojo vandens tiekimo veiklos vienetą. Šiame vienetė, išskyrus skirstant pajamas, numatytos tokios paslaugos:

9.1.1. geriamojo vandens gavyba;

9.1.2. geriamojo vandens ruošimas;

9.1.3. geriamojo vandens pristatymas;

9.2. nuotekų tvarkymo veiklos vienetą. Šiame vienetė numatytos tokios paslaugos:

9.2.1. nuotekų surinkimas centralizuotais nuotekų surinkimo tinklais;

9.2.2. nuotekų valymas;

9.3. atsiskaitomųjų apskaitos prietaisų priežiūros ir vartotojų aptarnavimo veiklos (toliau – Apskaitos veikla) vienetą;

9.4. nereguliuojamos veiklos vienetą (visa Reguluojančiosios institucijos nereguliuojama veikla formuojama kaip vienas vienetą).

10. Ataskaitinio laikotarpio sąnaudos paskirstomos vienetams ir juos sudarančioms paslaugoms, vadovaujantis sąnaudų paskirstymo taisyklėmis, kaip nurodyta RAS III skyriuje.

11. Ataskaitinio laikotarpio pajamos paskirstomos tiesiogiai paslaugoms, sudarančioms vienetams, remiantis atsiskaitymų su vartotojais ir abonentais sistemos įrašais.

12. Ilgalaikis materialus ir nematerialus turtas Įstaigoje yra suskirstytas į turto grupes pagal eksploatacijos vietą. Vykdamt reguliuojamos apskaitos atskyrimą, į apskaitą įtraukiami visi turto vienetai, kuriuos Įstaiga valdė ataskaitinio laikotarpio pradžioje ir įgijo ataskaitinio laikotarpio metu, tai yra įtraukiamas ir ataskaitinio laikotarpio metu parduotas arba nurašytas turtas. Ilgalaikio turto vertė vienetams paskirstoma tokia tvarka:

12.1. kai ilgalaikis turtas yra naudojamas konkrečiai paslaugai teikti ar konkretaus vieneto veiklai užtikrinti, ilgalaikio turto vertė tiesiogiai priskiriama konkrečiai paslaugai ar konkrečiam vienetui;

13. Vykdamt ilgalaikio turto paskirstymą vienetams, nepriskiriama:

13.1. plėtros darbų vertė, iki ilgalaikio turto vienetų, kurių formavimui buvo atliekami plėtros darbai, eksploatacijos pradžios;

13.2. prestižo vertė;

13.3. investicinio turto vertė;

13.4. finansinio turto vertė;

- 13.5. atidėtojo mokesčio turto vertė;
- 13.6. kito ilgalaikio turto vertė;
- 13.7. ilgalaikio turto (bet kurios kategorijos) vertės pokytis, susijęs su ilgalaikio turto perkainojimo veikla;
- 13.8. nebaigtos statybos vertė, nenaudojamų, esančių atsargose ilgalaikio turto vienetų vertė;
- 13.9. ilgalaikio turto vienetų vertės dalis, sukurta už Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšas, taip pat sukurta už dotacijų, subsidijų lėšas;
- 13.10. eksploatuojamo, tačiau balanse nesančio, ilgalaikio turto vertė.

III SKYRIUS SĄNAUDŲ PASKIRSTYMO TAISYKLĖS

14. Veikloje patiriamos sąnaudos nustatomos, vadovaujantis buhalterinės apskaitos registruose užfiksuotais įrašais, kuriais remiantis buvo sudaryta finansinė atskaitomybė. Perkelti duomenis iš buhalterinės apskaitos registru į Reguliavimo apskaitos sistemą, turi būti:

- 14.1. perkelti visi bei teisingi duomenys;
- 14.2. perkeltamos sąnaudos suskirstomos į RAS 15 punkte nurodytas sąnaudų grupes. Sąnaudos į grupes suskirstomos, remiantis sąnaudų vienuarūšiškumu.

15. Visos patiriamos sąnaudos RAS 9.1-9.4. punktuose nurodytiems verslo vienetams ir paslaugoms turi būti suskirstytos į šias sąnaudų grupes:

- 15.1. geriamojo vandens įsigijimo sąnaudos;
- 15.2. nuotekų tvarkymo paslaugų pirkimo sąnaudos;
- 15.3. elektros energijos sąnaudos;
- 15.4. technologinių medžiagų sąnaudos
- 15.5. kuro sąnaudos;
- 15.6. nusidėvėjimo (amortizacijos) sąnaudos;
- 15.7. einamojo remonto ir eksploatacinių medžiagų sąnaudos;
- 15.8. aptarnavimo (paslaugų ir darbų pagal sutartis) sąnaudos:
  - 15.8.1. remonto darbų pagal sutartis sąnaudos;
  - 15.8.2. transporto paslaugų pagal sutartis sąnaudos;
  - 15.8.3. laboratorijų paslaugų sąnaudos;
  - 15.8.4. bankų paslaugų sąnaudos;
  - 15.8.5. telekomunikacijų paslaugų sąnaudos;
  - 15.8.6. draudimo paslaugų sąnaudos;
  - 15.8.7. teisinių ir konsultacinių paslaugų sąnaudos;
  - 15.8.8. gyventojų įmokų administravimo paslaugų sąnaudos;
  - 15.8.9. apskaitos prietaisų keitimo ir metrologinės patikros paslaugų sąnaudos;
  - 15.8.10. kitų paslaugų sąnaudos;
- 15.9. šilumos energijos sąnaudos;
- 15.10. personalo (darbo užmokesčio) sąnaudos;
- 15.11. mokesčių sąnaudos:
  - 15.11.1. mokesčio už valstybinius gamtos išteklius sąnaudos;
  - 15.11.2. mokesčio už taršą sąnaudos;
  - 15.11.3. socialinio draudimo įmokų sąnaudos;
  - 15.11.4. žemės nuomos mokesčio sąnaudos;
  - 15.11.5. nekilnojamojo turto mokesčio sąnaudos;
  - 15.11.6. įmokų į Garantinį fondą sąnaudos;
  - 15.11.7. kitų mokesčių sąnaudos;
- 15.12. vandentvarkos ūkio turto nuomos sąnaudos;
- 15.13. finansinės sąnaudos:
  - 15.13.1. palūkanų sąnaudos;

- 15.13.2. delspinigių, baudų sąnaudos;
- 15.13.3. kitos finansinės sąnaudos;
- 15.14. kitos sąnaudos:
  - 15.14.1. personalo mokymo (atestavimo) sąnaudos;
  - 15.14.2. darbo saugos sąnaudos;
  - 15.14.3. kanceliarinės, pašto sąnaudos;
  - 15.14.4. sąskaitų pateikimo, sutarčių sudarymo sąnaudos;
  - 15.14.5. reklamos, rinkodaros, informavimo veiklos bei Ūkio subjekto tinklalapio palaikymo sąnaudos;
  - 15.14.6. paramos, labdaros, švietimo sąnaudos;
  - 15.14.7. tantjemų išmokų sąnaudos;
  - 15.14.8. narystės, stojamųjų įmokų sąnaudos;
  - 15.14.9. reprezentacijos sąnaudos;
  - 15.14.10. likviduoto, nurašyto, esančio atsargose, užkonservuoto ilgalaikio turto sąnaudos;
  - 15.14.11. abejotinų ir beviltiškų skolų sąnaudos;
  - 15.14.12. atidėjinių sąnaudos;
  - 15.14.13. kitos sąnaudos.

16. Sąnaudos, kurių apimtis per ataskaitinį laikotarpį priklauso nuo suteiktų (parduotų) paslaugų kiekio per tą laikotarpį, laikomos kintamomis sąnaudomis. Sąnaudos, kurių apimtis per ataskaitinį laikotarpį nepriklauso nuo suteiktų (parduotų) paslaugų kiekio per tą laikotarpį, laikomos pastoviomis sąnaudomis.

17. Skaičiuojant ilgalaikio turto nusidėvėjimo (amortizacijos) sąnaudas, taikomas tiesiogiai proporcingas nusidėvėjimo (amortizacijos) skaičiavimo metodas, pagal nustatytus ilgalaikio turto nusidėvėjimo (amortizacijos) normatyvus metais (RAS 2 priedas).

18. Ataskaitinio laikotarpio sąnaudas paskirstant paslaugoms, sudarančioms vienetus, laikomasi RAS 5 punkte nustatytų principų, ypač priešastingumo principo. Visos patiriamos sąnaudos galutinėms paslaugoms priskiriamos vienai iš šių kategorijų:

18.1. tiesioginių sąnaudų kategorijai priskiriamos sąnaudos, kurių atsiradimą (susiformavimą) ir apimtį lėmė konkrečios paslaugos ir jų apimtis ataskaitiniu laikotarpiu;

18.2. atsiskaitomųjų apskaitos prietaisų priežiūros ir vartotojų aptarnavimo paslaugų sąnaudų kategorijai priskiriamos sąnaudos, skirtos atsiskaitomųjų apskaitos prietaisų priežiūros ir vartotojų aptarnavimo veiklos palaikymui (užtikrinimui);

18.3. netiesioginių sąnaudų kategorijai priskiriamos sąnaudos, kurių atsiradimą (susiformavimą) lėmė kelios paslaugų grupės, vidinis procesas ar jų grupė, ir kurių ryšys su konkrečiomis paslaugomis yra netiesioginis;

18.4. bendrųjų (administracinių) sąnaudų kategorijai priskiriamos sąnaudos, skirtos bendram veiklos palaikymui (užtikrinimui), kurios su konkrečiomis paslaugomis neturi nei tiesioginio, nei netiesioginio ryšio, tačiau kurių atsiradimą (susiformavimą) lėmė poreikis užtikrinti organizacinės veiklos nepertraukiamumą, saugumą, stabilumą;

18.5. nepaskirstomų sąnaudų kategorijai priskiriamos sąnaudos, nepriskirtinos nė vienai iš RAS 18.1-18.4 punktuose paminėtų kategorijų ir nurodytos RAS 22 punkte.

19. Tiesioginių sąnaudų kategorijos sąnaudos paskirstomos toms paslaugoms, kurios tiesiogiai nulėmė tų sąnaudų atsiradimą (susiformavimą).

20. Netiesioginių sąnaudų įstaiga neturi.

21. Bendrosios (administracinės) sąnaudos paskirstomos vienetams ir paslaugoms pagal atitinkamam vienetui ir konkrečiai paslaugai priskirtą tiesioginių sąnaudų sumą.

22. Nepaskirstomoms sąnaudoms priskiriamos šios sąnaudos:

22.1. beviltiškos skolos, baudos, delspinigiai;

22.2. parama, labdara ir vartotojų švietimo sąnaudos, išskyrus tas, kurios privalomos pagal teisės aktų reikalavimus;

22.3. tantjemų išmokos;

- 22.4. narystės, stojamųjų įmokų sąnaudos;
- 22.5. patirtos palūkanos ir kitos finansinės-investicinės veiklos sąnaudos;
- 22.6. komandiruotės, personalo vystymo, reprezentacijos, reklamos, viešųjų ryšių, rinkodaros, komunikacijų tyrimų, nuotolinių kanalų populiarinimo, įvairių monitoringų sąnaudos, išskyrus tas, kurios yra būtinos reguliuojamai veiklai vykdyti;
- 22.7. nenaudojamo, likviduoto, nurašyto, esančio atsargose ilgalaikio turto nusidėvėjimo bei palaikymo sąnaudos, išnuomoto ar panaudos teisėmis perduoto turto, kuris visa apimtimi naudojamas reguliuojamoje veikloje, nusidėvėjimo sąnaudos, išskyrus užkonservuoto turto palaikymo sąnaudos, jei pateikiamas ekonominis ar teisinis pagrindimas dėl turto užkonservavimo pagrįstumo;
- 22.8. nebaigtos statybos ilgalaikio turto sąnaudos;
- 22.9. nusidėvėjimo (amortizacijos) sąnaudų dalis, priskaičiuojama nuo ilgalaikio turto vienetų vertės, sukurtos už Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšas, dotacijų ir subsidijų ir joms prilygintas lėšas;
- 22.10. nusidėvėjimo (amortizacijos) sąnaudos nuo plėtros darbų, iki ilgalaikio turto vienetų, kurių formavimui buvo atliekami plėtros darbai, eksploatacijos pradžios;
- 22.11. nusidėvėjimo (amortizacijos) sąnaudos nuo prestižo, investicinio turto, finansinio turto, kito ilgalaikio turto, kuris nėra būtinas reguliuojamai veiklai vykdyti;
- 22.12. mokymų dalyvių maitinimo, konkursų, parodų, įvairių renginių, nesusijusių su reguliuojamos veiklos vykdymu, organizavimo, dovanų pirkimo, žalos atlyginimo, išskyrus dėl gamtos stichijų ar *force majeure* aplinkybių, vartotojų patirtų nuostolių atlyginimas;
- 22.13. sąnaudos, susijusios su įmonės įvaizdžio kūrimo tikslais, svečių maitinimo ir kitos panašaus pobūdžio sąnaudos.
- 22.14. Sąnaudos, kurios atsiranda užtikrinant socialinę globą žmonėms, negalintiems savarankiškai gyventi ir kuriems reikalinga nuolatinė specialistų priežiūra.

PRIEDAS Nr.2

ILGALAIKIO TURTO NUSIDĖVĖJIMO (AMORTIZACIJOS) NORMATYVAI

Eil. Nr.	Ilgalaikio turto grupės	Normatyvai, metais	Ilgalaikio turto pavadinimas
1.	Pastatai	50	Gamybiniai ir negamybiniai pastatai.
2.	Įrenginiai	35	Vandentiekio įrenginiai, nusėdintuvai, diukeriai, vandens rezervuarai, gelžbetoniniai metantankai, smėlio gaudytuvai, aerotankai, nusodintuvai, nuotekų valymo flotatoriai, dumblo aikštelės ir kt.
3.	Vamzdynai	50	Vandentiekio, nuotekų tinklai.
4.	Mašinos ir įrengimai	10	SiurbLIAI, darbo mašinos, staklės, sklendės, grotelės, grėbliai, grandikliai, filtrai, centrifugos, baldai, elektros perdavimo ir ryšių įtaisai ir kt.
5.	Transporto priemonės	8	Asenizacijos transporto priemonės, transportas dumbliui, vandeniui vežti ir kitos spec. transporto priemonės, transportas žmonėms vežti.

6.	Kiti įrenginiai ir įrankiai	5	Matavimo priemonės, elektriniai įrankiai ir prietaisai, gamybinis inventorių, skaičiavimo technika ir kt.
7.	Atsiskaitomieji apskaitos prietaisai	6	
8.	Nematerialus turtas	3	

PRIEDAS Nr.3

Verslo vienetų ir paslaugų sąrašas

Verslo vieneto pavadinimas	Verslo vieneto aprašymas	Sąnaudų grupė	Buhalterinė sąskaita
Vandens gavyba	Grėžinys Nr.1 Grėžinys Nr.2	Tiesioginės sąnaudos	8712
Vandens ruošimas	Nugeležinimo įrenginiai	Tiesioginės sąnaudos	8712
Vandens pristatymas	Vandentiekio tinklai 1502 m. ilgio	Tiesioginės sąnaudos	8712
Nuotekų surinkimas	Nuotekų bei kanalizacijos tinklai	Tiesioginės sąnaudos	8712
Nuotekų valymas	Nuotekos išvalomos biologinio valymo įrenginiais	Tiesioginės sąnaudos	8712
Administracinė veikla	Įstaigos administracija	Bendrosios (administracinės) sąnaudos	870
Apskaitos veikla		Apskaitos veiklos sąnaudos	8710

Ilgalaikio turto įsigijimo, balansinės vertės ir nusidėvėjimo (amortizacijos) sąnaudų paskirstymo kriterijai

		Paskirstymo kriterijus	Ekonominis pagrindimas
1.	Reguliuojama veikla	Priežastingumas – turtas priskirtas tiesiogiai dalyvaujantis tam tikroje veikloje.	Tiesioginės veiklos ilgalaikio turto įsigijimo, balansinės vertės ir nusidėvėjimo sąnaudos apskaitomos analitinėje ilgalaikio turto apskaitoje pagal tose veiklose dalyvaujančio turto priežastingumo principą. Apskaita leidžia atskleisti kiekvieno verslo vieneto – paslaugos nusidėvėjimo sąnaudas.
1.1.	Vandens gavyba		
1.2.	Vandens ruošimas		
1.3.	Vandens pristatymas		
1.4.	Nuotekų surinkimas		
1.5.	Nuotekų valymas		
1.6.	Apskaitos veikla		
	Netiesioginių sąnaudų įstaiga neturi		

Direktorius

Gintaras Girštautas